

Retten til arbeid forbedret for funksjonshemmede

Norges Handikapforbund (Norwegian Association of Disabled) støtter inkludering av funksjonshemmede i sysselsettingen i Palestina. Gjennom palestinske organisasjoner og lokalt-basert rehabilitering har 4250 personer med nedsatt funksjonsevne kunnet dra nytte av inntektsmuligheter, sosialhjelp og økonomisk støtte.

Ibrahim Abu Allan lider av muskelsvinn. Han ble en del av CBR-programmet i begynnelsen av 2014, og har fått opplæring i å etablere og drive en virksomhet, og lært om hvilke rettigheter han har som funksjonshemmet. Nylig åpnet han en liten butikk i hjembyen Al-Thahirieh på Vestbredden.
Foto: Abdallah Jaber

Hvorfor: Stenges ute fra arbeid og sosiale støtteordninger

Loven om funksjonshemmedes rettigheter fra 1999 fastsetter en kvote på fem prosent for funksjonshemmede i det palestinske arbeidsmarkedet. Loven har ikke blitt gjennomført eller håndhevet, og svært få funksjonshemmede er i lønnet arbeid.

En undersøkelse fra 2014 dokumenterte en arbeidsløshet på 78 prosent blant personer med nedsatt funksjonsevne. Totalt 57 prosent hadde aldri vært i arbeid. På Vestbredden deltar bare 17 prosent av kvinner med funksjonshemminger i arbeidslivet. I Gaza er det enda færre. Det mangler en klar politikk, strategier og tiltak for sysselsetting av funksjonshemmede.

Hva: Initiativer for inkludering i arbeidslivet

Norges Handikapforbund og Sveriges Diakonia gir felles støtte til det palestinske rehabiliteringsprogrammet, der lokalt-basert rehabilitering, på engelsk *Community Based Rehabilitation (CBR)*, er hjørnesteinen.

Dette er en strategi og et rammeverk for lokalt-basert, inkluderende samfunnsutvikling og et verktøy for gjennomføring av FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. Lokalt-basert rehabilitering styrker mulighetene til funksjonshemmede og deres familier til å kreve deres rettigheter til deltakelse i utviklings- og beslutningsprosesser.

I samarbeid med organisasjoner av funksjonshemmede har programmet siden 2011 fokusert på å sikre økonomiske rettigheter til funksjonshemmede i Palestina.

Programmet har påvirket arbeidsgivere og andre aktører til å inkludere funksjonshemmede i sysselsettingsinitiativer. Programmets tekniske bistand til Sosialdepartementet førte til en nasjonal strategi for funksjonshemmede i desember 2012.

Dette blir ansett som et viktig skritt mot gjennomføring av loven om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne på Vestbredden. Det er i dag uklart hvilken status denne politikken har i Gaza.

Programmet har også gitt teknisk bistand til den uavhengige menneskerettskomisjonens nasjonale undersøkelse av arbeidsgiveres holdninger og andre hindre for integreringen av funksjonshemmede i arbeidslivet.

Resultater: 4250 personer har fått inntektsmuligheter og sosial trygghet

CBR-programmet har fra 2011 til 2013 gitt 4250 personer med nedsatt funksjonsevne inntektsmuligheter, sosiale tjenester og økonomisk støtte på Vestbredden og i Gaza. 54 prosent av disse, til sammen 2295 personer, er kvinner.

Av de 4250 ble 299 selvstendig næringsdrivende. 251 fikk fast jobb og 849 fikk midlertidig arbeid. 1220 fikk lån til å starte inntektsgivende virksomhet og 1631 mottok sosialhjelp. Tallene tyder på at oppfatningene om funksjonshemmedes evne til å arbeide har endret seg, både blant lokale myndigheter og Arbeidsdepartementet som har ansvar for yrkesopplæring, arbeidsgivere og andre.

Holdningsendringer, kamp mot stigmatisering og beskyttelse mot diskriminering er forutsetninger for å kunne oppnå bærekraftige resultater.

Konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne slår fast at funksjonshemmede har rett til arbeid på lik linje med alle andre. Gjennom mulighetene for inntektsgivende arbeid, bidrar dermed CBR-programmet til overholdelse av funksjonshemmedes rettigheter.

En uavhengig evaluering som ble gjennomført i 2013 og 2014, konkluderte med at rehabiliteringsprogrammet har lyktes i å påvirke og støtte aktører i det palestinske statsapparatet til å ta på seg sitt ansvar.

Holdningene til funksjonshemmede har bedret seg betydelig blant både beslutningstakere og folk flest. Statlige myndigheter har begynt å ta hensyn til funksjonshemmedes rettigheter i retningslinjer og planer. Selv om det fortsatt gjenstår mye å gjøre, har mulighetene for å tjene til livets opphold blitt bedre.

De som arbeider med CBR-programmet, forteller at funksjonshemmede som har fått tilgang til lønnet arbeid også har fått bedre selvfølelse og høyere status i egne familier. Gjennom tilpasning til lokale forhold og et langsiktig nærvær har rehabiliteringsprogrammet gitt et betydelig bidrag til disse resultatene.

Hvor mye:

Norads bidrag i perioden 2011-2013 var på litt over 13 millioner kroner, noe som utgjorde 41 prosent av programmets totale midler.

” The D/N programme is highly relevant in a range of aspects
1. It is relevant in relation to the context in Palestine, poverty alleviation, human rights enhancement, non-discrimination, social inclusion, reaching millennium goals, implementing Palestinian legislation and policy, nation building
2. It is relevant to Norwegian, Swedish and EU development policy¹⁵, where commitments to the human rights of persons with disabilities are made
3. It is relevant to the situation of persons with disabilities according to international law (Convention on the rights of persons with disabilities), to their right to dignity, respect and inclusion ”

2013/14 Evaluation of DRP by NIDS Development Services

